

บทที่ ๔

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การสังเคราะห์หลักพุทธธรรมเข้าในหลักธรรมาภิบาล ในการบริหารงานสหกรณ์ และวิเคราะห์การบริหารงานสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจตระเวนชายแดน ภาค ๒ ด้วยหลักธรรมาภิบาล ผู้วิจัยได้ศึกษารวบรวมข้อมูลจาก ชุมชนสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทย สันนิบาตร สหกรณ์แห่งประเทศไทย สหกรณ์ออมทรัพย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเอกสารการอบรมสัมมนาผู้บริหาร สหกรณ์ออมทรัพย์ระดับสูง รุ่นที่ ๒ นำมาวิเคราะห์ สัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายซึ่งได้เข้าร่วมการสัมมนา และการประชุมกลุ่มย่อย

สหกรณ์ เป็นองค์กรนิติบุคคล จัดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ ดำเนินธุรกิจเช่น องค์กรธุรกิจทั่วไป แต่แตกต่างที่ “สหกรณ์เป็นของสมาชิก เพื่อสมาชิกและโดยสมาชิก” ดังนั้น ธรรมาภิบาล (Good Governance) คือ การบริหารจัดการที่ดี เมื่อนำมาใช้ในการดำเนินกิจการโดยอ้อม ก่อให้เกิดความเข้มแข็ง มั่งคั่ง และเจริญก้าวหน้าในกิจการนั้น ทำให้เกิด “ความเชื่อถือ”

๔.๑ สังเคราะห์หลักพุทธธรรมเข้าในหลักธรรมาภิบาล

อริยทรัพย์ ๗ ได้แก่ ศรัทธา ศีล หิริ โอตตัปปะ พาหุสัจจะ จาคะ ปัญญา เมื่อสังเคราะห์หลักธรรมาภิบาล ศีลเป็นโครงสร้างหลักของ **หลักนิติธรรม** ประกอบด้วยศรัทธาในระบบสหกรณ์ ส่วน หิริ โอตตัปปะ เป็นธรรมที่ส่งเสริมให้ศีลเด่นชัดขึ้น ในเรื่องของโครงสร้างการปฏิบัติงาน การบริหารงาน กำหนดสายการบังคับบัญชาสหกรณ์

ฆราวาสธรรม ๔ สัจจะ จาคะ ขันติ ทมะ และเบญจศีล (ศีล ๕) – เบญจธรรมเว้นจากการฆ่าสัตว์เมตตากุณา เว้นจากการลักทรัพย์สัมมาอาชีวะ เว้นจากการผิดในกามกามสังวร เว้นจากการพูดเท็จสัจจวาจา เว้นจากการดื่มสุราสติสัมปชัญญะ เป็นเครื่องสร้าง **หลักคุณธรรม**ใช้ในการวางแผนปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในการจัดการแผน และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจ การเผยแพร่ข้อมูลที่เป็นประโยชน์การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ สะดวก และสามารถตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

สุจริต ๓ อันมี กายสุจริต ๓ วาจาสุจริต ๔ มโนสุจริต ๓ เป็นหลักความโปร่งใส ซึ่งการแบ่งภาระหน้าที่ของแต่ละฝ่าย (คณะกรรมการและฝ่ายจัดการ) การจัดการของฝ่ายจัดการ มอบหมายงาน การบริหารงาน การบริการสมาชิก กำหนดขั้นตอนการให้บริการ การดำเนินงานที่โปร่งใสไว้วางใจซึ่งกันและกัน เปิดเผยข้อมูลข่าวสาร

สารานุกรม ๖ คิดดี พูดแต่สิ่งที่ดี ช่วยเหลือกัน แบ่งปันประโยชน์ ปฏิบัติตามกฎหมาย คิดเห็นเป็นอย่างเดียวกัน สังเคราะห์เข้ากับหลักการมีส่วนร่วม ในการบริหารงานสหกรณ์ เช่นการประชุมของคณะกรรมการฝ่ายประจำเดือน การประชุมคณะกรรมการดำเนินการ การประชุมใหญ่สามัญเพื่อร่วมกันพิจารณา และร่วมกันตัดสินใจต้องครบองค์ประชุม ในการจัดสวัสดิการ และทุนสาธารณประโยชน์ การให้ความสำคัญกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสมาชิก และฝ่ายจัดการ โดยการจัดให้มีสวัสดิการ การให้ความรู้ที่ เกี่ยวข้องกับสมาชิก และฝ่ายจัดการ โดยการจัดให้มีสวัสดิการ การให้ความรู้การช่วยเหลือสังคม คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม

พุทธธรรมในเรื่องทศ ๖ ทศเบื้องหน้า บิดา มารดา ทศเบื้องขวา ครูบาอาจารย์ ทศเบื้องซ้าย มิตรสหาย ทศเบื้องหลัง ภรรยาหรือสามี ทศเบื้องบน สมณะพราหมณ์ ทศเบื้องล่าง คนรับใช้ อันเป็นความรับผิดชอบพื้นฐานสังเคราะห์เข้ากับหลักความรับผิดชอบ ซึ่งสมาชิกต้องตระหนักถึงสิทธิหน้าที่ มีความรับผิดชอบต่อกัน คณะกรรมการต้องมีความรับผิดชอบต่อการออกเสียงตามอำนาจที่กระทำ ฝ่ายจัดการก็ต้องรับผิดชอบผลจากการบริหารจัดการในหน้าที่ของตน ตามหลักเกณฑ์แนวทางที่ต้องปฏิบัติไม่ขัดกับข้อบังคับของสหกรณ์ และ พ.ร.บ.สหกรณ์

ทิวรรธมมิกัตถะ ความขยันหมั่นเพียร รักษาทรัพย์ คบคนดี เลี้ยงชีพพอเหมาะ เป็นหลักพุทธธรรมที่สร้างความประหยัดการรักษารักษาทรัพย์ในการดำเนินการของสหกรณ์ เป็นหลักธรรมที่ตรงกับหลักความคุ้มค่า ในการดำเนินธุรกิจ สหกรณ์เน้นประโยชน์สมาชิก ให้มีความเท่าเทียมกัน มีนโยบายการประหยัดการใช้พลังงาน และการใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเกิดประโยชน์สูงสุดต่อส่วนร่วม เพื่อการจัดสรรปันผลและเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจให้กับสมาชิกด้วยความยุติธรรม

ผลการวิจัย การดำเนินการหรือการบริหารงานกิจการสหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจตระเวนชายแดนภาค ๒ ได้ดำเนินการไปตามหลักธรรมาภิบาล แม้จะไม่ครบตามหลักพุทธธรรมที่ผู้วิจัยศึกษาประกอบอย่างเคร่งครัดก็ถือว่าเป็นไปตามแนวทางธรรมาภิบาลสหกรณ์ที่กำหนด ก่อให้เกิดผลดีต่อการดำเนินธุรกิจมีระบบการบริหารจัดการธุรกิจที่มีความซื่อสัตย์ โปร่งใส และมีประสิทธิภาพของสหกรณ์สร้างความน่าเชื่อถือสหกรณ์สนองตอบความคาดหวังหรือความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วน

เสียอย่างสมดุล ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (สมาชิก,ประชาชนทั่วไป,คู่ค้า,สถาบันการเงิน) ส่งผลให้สหกรณ์ได้รับความเชื่อถือมีความเชื่อถือ สหกรณ์ที่มีธรรมาภิบาลจะสามารถส่งเสริมพัฒนาขบวนการสหกรณ์จากระบบการบริหาร การสร้างองค์กร ให้มีความเข้มแข็งมีความน่าเชื่อถือการระดมทุนและเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายความน่าเชื่อถือที่สหกรณ์สะสมไว้ ทำให้ผู้ให้การสนับสนุนมั่นใจว่า เงินที่ให้กู้ยืมจะไม่สูญหาย การมีเจ้าหน้าที่สหกรณ์ที่ดี มีความสามารถและรักองค์กร สหกรณ์ที่วางนโยบายและแนวทางปฏิบัติที่คำนึงถึงความเป็นอยู่ของสมาชิก ตลอดถึงเจ้าหน้าที่สหกรณ์และให้ความสำคัญกับการสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้แก่เจ้าหน้าที่สหกรณ์ จะทำให้สมาชิก เจ้าหน้าที่สหกรณ์รักองค์กร การมีส่วนร่วมของสมาชิกวางแนวทางปฏิบัติที่ดีต่อสมาชิก ให้ความสำคัญต่อความพึงพอใจของสมาชิก การเพิ่มโอกาสในการสร้างความเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนการยอมรับของสังคมในการดำเนินธุรกิจความรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวมของสหกรณ์ที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีผลอย่างมากต่อการยอมรับของสังคม ธุรกิจ ในทางตรงกันข้ามสหกรณ์ที่ละเลย ไม่เอาใจใส่ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมนอกจากจะถูกต่อต้านหรือมีความขัดแย้งกับสังคมและส่วนรวมแล้ว หากสหกรณ์ประสบภาวะวิกฤตร้ายแรง โอกาสที่จะได้รับความเห็นใจ การให้อภัย หรือโอกาสในการ แก่ตัวจากชุมชนและสังคมคงเป็นเรื่องที่คาดหวังได้ยาก การเพิ่มภูมิคุ้มกันให้แก่สหกรณ์นำกิจการไปสู่ความเสี่ยงใหม่ ๆ ซึ่งยากจะคาดเดา การบริหารความเสี่ยง การควบคุมภายใน การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นการกำกับดูแลกิจการที่ดี หรือมีธรรมาภิบาล มาตรการเหล่านี้จะช่วยป้องกันผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นทั้งจากภายในและภายนอก เป็นการเพิ่มภูมิคุ้มกันให้แก่สหกรณ์ และลดโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจให้น้อยลง

๔.๒ ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ผู้วิจัยแบ่งข้อเสนอแนะเป็น ๒ ด้านหลัก คือ

๔.๒.๑ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

หลักธรรมาภิบาลสหกรณ์ที่ดีต้องเริ่มต้นจากการพึ่งตนเอง สมาชิกดำเนินชีวิต และมีความสามารถในการพัฒนาตนเองด้วยการพิจารณาอย่างรอบคอบ การใช้ชีวิตอย่างไม่ประมาทบริหารรายรับและรายจ่ายให้สามารถดำรงชีวิตให้สอดคล้องกับสถานะทางเศรษฐกิจและประกอบอาชีพการงานที่เป็นประโยชน์ สุจริต มีมานะอดทน ในการดำรงชีวิตไม่สร้างหนี้สินโดยไม่จำเป็น การปฏิบัติงาน

ของฝ่ายจัดการมีความซื่อสัตย์ สุจริต มีความละเอียด และเกรงกลัวการกระทำความผิด การให้บริการสมาชิกเป็นไปด้วยความเสมอภาคไม่แสวงหาประโยชน์ หรือเอาเปรียบสมาชิก

การดำเนินการของคณะกรรมการบริหารสหกรณ์ต้องวางกรอบนโยบายให้สมาชิกล้วนหนักในการออมทรัพย์มากกว่าการเพิ่มวงเงินกู้เป็นการสร้างนิสัยมัธยัสถ์ให้สมาชิกจะทำให้สหกรณ์ออมทรัพย์เข้มแข็งมากกว่าการไปแสวงหาเงินกู้จากแหล่งทุนมาบริการให้สมาชิก แม้ว่าจะสามารถเกิดรายได้เป็นทุนที่นำมาปันผลเฉลี่ยคืนให้สมาชิกได้แต่เป็นการสร้างภาระหนี้ให้สมาชิกระยะยาวได้

การพิจารณาว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ใดบริหารกิจการเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลอย่างสมบูรณ์หรือไม่อาจต้องพิจารณาว่าสมาชิกสหกรณ์มีความมั่นคงในชีวิตหรือไม่ มีเคหะสถานเป็นของตนเองหรือไม่ มีรายได้กับรายรับสามารถดำรงชีวิตอย่างราบรื่นหรือไม่ มีเงินเก็บออมหรือมีบัญชีเงินฝากสำหรับดำรงชีพเมื่อเกษียณอายุราชการหรือไม่ มีใช้ภายหลังเกษียณอายุราชการแล้วสมาชิกยังเป็นหนี้สหกรณ์ออมทรัพย์ซ้ำยังไม่มีที่อยู่ด้วยความมั่นคง สหกรณ์ออมทรัพย์ตำรวจตระเวนชายแดน ภาค ๒ เองก็ยังมีสมาชิกที่เกษียณอายุราชการไปแล้วมีสภาพเป็นลูกหนี้สหกรณ์อยู่ เป็นต้น

๔.๒.๒ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลในสหกรณ์ประเภทอื่น ๆ เช่น สหกรณ์เครดิตยูเนียน, สหกรณ์บริการ ฯ

๒) ควรศึกษาการใช้หลักพุทธธรรมในการบริหารจัดการสหกรณ์ออมทรัพย์ หรือสหกรณ์ประเภทอื่น ๆ ในเชิงปริมาณ.